

פרשת השבוע על פי ה"שם משמאל"

פרשת אמור

שנת תר"ע

להבין הענין שאזהרת טומאת מת ניתנה דוקא לכהנים. הנה בחטא הראשון מעץ הדעת היתה הסיבה של חוסר תמימות. דתמימות היא שלא יחקור אחר העתידות אלא יקבל כל מה שיבוא עליו מאת השי"ת ולהאמין שהכל הוא לטובה. כי כאשר אמר הנחש לחוה כי יודע אלקים וגו' והייתם כאלקים, הי' לה לחשוב שבודאי השם הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים, ואם לא הרשה לנו, א"כ אף שהוא כן הלא זה רצון הבורא יתברך שלא להיות כאלקים. וכן במה שראתה כי טוב העץ וגו', מה בכך שכן הוא אחר שהשי"ת לא חפץ בכך כנ"ל, מה לה לחקור אחר מאמר השי"ת. אך מחמת שחסרה לה מדת תמימות, דתמים אינו מהרהר ואינו חוקר כנ"ל, ותמים עם ה' הוא ולחלקו כמו שפירש"י (דברים י"ח י"ג) וממילא אין שייך בו מיתה, כי ענין המיתה באדם כתב האר"י ז"ל כי מתחברין עמו כחות הטומאה עד שהגשמה מחמת שאינה יכולה לסבול את הטומאה היא מסתלקת, וזה שהוא עם השי"ת ולחלקו אין שום רע יכול לקרב אליו כדכתיב (תהלים ה') לא יגורך רע. אבל אחר שלא היתה בהם התמימות שוב נתנו מקום לכחות הטומאה לקרב אליהם וגרמו מיתה. ויעקב אבינו שהי' איש תם לא מת, והיהפך מאותיות תם הוא מת, וז"ש יעאצ"ה (בראשית כ"ז) ואנכי איש חלק, ואיתא בב"ר (פ' ס"ה) כמד"א כי חלק ד' עמו יעקב יע"ש. והכוונה בזה דכך היתה תשובתו לאמו שא"צ לעשות שום השתדלות לקבל את הברכות אחר שאין השי"ת נותן לו, כי כן היא מדתו להיות לחלקו של השי"ת ושלא לחקור אחר

העתידות, ואם יהי' מן השמים שיקבל את הברכות יבואו בלי השתדלות, ולכך לא מת: וי"ל עוד שמטעם זה בשעת קבלת התורה נעשו ישראל חרות ממה"מ, שהרי אמרו נעשה ישמע שעי"ז אמרו ז"ל (שבת פ"ו): אנו דסגינן בשלימותא ופירש"י התהלכנו עמו בתום לב, וכ"כ רש"י (במדבר י"ט ב') ישראל שהיו תמימים וכו', וכשעשו העגל אבדו התמימות כמובן, כי באם היתה בהם תמימות לא הי' השטן יכול להטעותם כלל. והנה תעודת הכהן היא לחבר את העולמות, התחתון בעליון, ולמשוך השפע מעולם העליון אל התחתון, ולזה נתבקשה מדת התמימות להיות עמו ולחלקו, וזהו שושבינא דמטרוניתא. וכן היא מדת אהרן הכהן שהיתה ג"כ תמימות, וז"ש (דברים ל"ג ח') תריביתו על מי מריבה, פירש"י נסתפקת לו לבוא בעלילה, אם משה אמר שמעו נא המורים אהרן ומרים מה עשו, ואיתא בילקוט שמעוני (רמז תשס"ד) הי' אהרן יכול לומר אני לא חטאתי אלא שתק וכבש כחו וכו', כי אחר שרצה השי"ת שימות, הי' נכון וישר אצלו שיהי' כן, ולכך נבחר להיות כהן גדול. ולכך מצינו באצ"ה וביעאצ"ה שהיו כהנים [וביצחק אבינו לא מצינו שהי' כהן ובאמת אצלו לא היתה שייכת כהונה דהוא הי' נקרב ולא מקריב] באצ"ה כתיב (תהלים ק"י) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם, וביעאצ"ה כתוב בילקוט שמעוני (רמז קל"ב) שאמר הקב"ה למלאך שנגע בכף ירכו עשית לכהן שלי בעי"מ יע"ש. משום דבשניהם מצינו תמימות, באצ"ה התהלך לפני והי' תמים, וביעקב איש תם, ואחר שמדת הכהן

היא תמימות מובן מדוע מוזהרין על טומאת מת, באשר הטומאה היא היפוך מדרגה, בסוד (ירמי' ב') תיסרך רעתך, כנודע, ובזה מיושבת קושיית הוזה"ק למה יחסם הכתוב בני אהרן יע"ש, ולהנ"ל א"ש דכל האיסור נצמח מחמת שהם בני אהרן הכהן וכנ"ל שהיתה לו מדת התמימות: והנה בעומר כתיב שבע שבתות תמימות תהיינה, ובמד"ר (פ' כ"ח) אימתי הן תמימות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, ובספ"ה"ק כתבו שהספירה מגביהה את הנפש הבהמית של האדם, ובאמת להגביה את הנפש הבהמית אין דרך רק ע"י תמימות. ולפי זה תמימות קאי על השבועות וגם על האדם, וזהו כוונת המד"ר (שם) אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שעי" מצות העומר זכה אברהם לירש את ארץ כנען הה"ד ונתתי לך לזרעך אהר"ך ע"מ ואתה את בריתי תשמור ואיזה זה מצות העומר, והיא פליאה דאת בריתי תשמור כתיב במילה, ולהנ"ל ניהא דעי" מצות העומר נעשה תמים כמו במילה דכתיב תמים, והבן: והנה זוהי העצה היעוצה ויסוד מוסד לתכלית היהדות להיות בתמימות ושלא לחקור ולהרהר אחר שום דבר, אך איך שהוא יבין האדם שכן הוא טוב, ואז הוא לחלקו של השי"ת וטוב לו, ובאמת אם האדם הולך בתמימות ומקבל עליו באהבה כל מה שבא עליו מהשי"ת בזה הוא מסלק מעליו כל המקטרגין ונושע מכל צרותיו, וזה שרמזו ז"ל בע"ז (ט"ו): מאחר שקבלת עליך את הדין דימוס פטור אתה יע"ש:

במד"ר (פ' ז') אמר ר' אבא בר יודן כל מה שפסל הקב"ה בבהמה הכשיר באדם, פסל בבהמה עורת או שבור או תרוץ או יבלת והכשיר באדם לב נשבר ונדכה, אמר ר' אלכסנדרי ההדיוט הזה אם משמש הוא בכלים שבורים גנאי הוא לו אבל הקב"ה כלי תשמישו שבורים שנאמר קרוב הי' לנשברי לב, הרופא לשבורי לב, ואת דכא ושפל רוח, זבחי אלקים רוח נשברה, לב נשבר, עכ"ד. ויש להבין מאי הי' ס"ד לדמות שבירת לב באדם לשבור בבהמה שהוא חסרון בגופו, עד שהוצרך לומר לרבותא לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה, מכלל שהיתה סכרא להיפוך, וביותר מה שאמר ההדיוט הזה אם משתמש בכלים שבורים, ומשמע שהקב"ה סובל הגנאי, ואינו מובן מהו הגנאי בלב נשבר, ובדאי לא בדרך צחות הלשון להיות לשון שבור נופל על הלשון נשבר אמר המדרש כן: ונראה דהנה אמרו ז"ל (מ"ק ט"ו): אונן אינו משלח קרבנותיו שנאמר שלמים כשהוא שלם ולא כשהוא אונן, ואינו מובן למה יקרא אונן חסר, דבדאי אין הפירוש שחסר לו קרובו שמת דא"כ אף יום שלאחריו נמי, אך נראה דהנה צורת האדם להיות עובד את ה' בנהירו דאנפין, בשמחה בחדוה וברננה

כמ"ש (תהלים ק') עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה, וצריך להיות דוגמא דלעילא עוז וחדוה במקומו, וכשהוא אונן רח"ל ושריא בעציבו הרי הוא חסר מצורת אדם. והנה בזה"ק (ח"ג ח') הקשה בר נש דעבר על פקודא דמארי' על פקודא דאורייתא ותב לקמי דמארי' במאן אנפין יקום קמי' הא ודאי ברוח תבירא ברוח, עציב אן הוא שמחה אן הוא חנה, ותירץ דהכהנים והלויים משלימים בעדו, ע"כ, ולפי האמור תובן קושיית הוזה"ק ביותר, דתפילה היא במקום קרבן וכמו בקרבן אונן אינו משלח קרבנותיו, וזה דכתיב ב' (איכה ג') מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו, איך יבוא להתפלל ולבקש רחמים על עצמו, ולפי"ז שפיר יובן הס"ד לדמות שבירת הלב באדם לשבור בבהמה שגם זה נחשב חסרון בצורתו, ע"ז באה ההבטחה שאעפ"כ אלקים לא תבוה ותפילתו מתקבלת, אף שקרבן אונן אינו מתקבל, ונראה דהנה כבר אמרנו שבשבת אף שהוא זמן תשובה, מ"מ אינה ע"י שבירת הלב אלא ע"י עונג שבת להשליך מעליו כל המחשבות וכאילו כל מלאכתך עשוי, וכ"כ אבי אדומ"ר זצלה"ה אמר בשם אדומ"ר הרי"ם זצלה"ה מגור שצריך להיות כל

מלאכתך עשוי אפילו במילי דשמיא נמי, ובדאי הפירוש הוא על תיקוני התשובה שלא יזכור כלל מה שעבר אלא יתענג על ה' בקבלתו על עצמו על להבא, וזה צוהין אף עקתינ, בטלין עינין ושביתין ברם אנפין חדתינ לעמוד בנהורא דאנפין, ובמדרש נחומא (פ' בראשית) שעונג שבת הוא טוב יותר מאלף תעניות, ולהנ"ל יובן דתעניות אף שן מועילות לנפש החוטאת מ"מ חסרה השמחה והחדוה והרננה כנ"ל, ואין לה אלא השלמה צדדית, ע"י הכהנים והלויים, וידוע דהשלמה ע"י הזולת אינה נובה כ"כ כמו ע"י עצמו והלל אמר (פ"א דאבות) אם אין אני לי מי לי, וגם אמרו ז"ל (קינושין מ"א), מצוה בו יותר מבשלוהו, מה גם בזה שהי' ס"ד לדונו כמו מום בבהמה, אבל עונג שבת הוא שלם מכל צד: ויש לומר עוד דהנה שבת הוא השלמת כל ששת ימי המעשה, ולכן גם בענין זה ש' שאדם נשבר לבו בקרבו כל ימי המעשה וחסרה לו השמחה כשגא שבת ומקיים מצות עונג שבת הוא משלים להחסרון של כל ימי החול שהי' בהעדר השמחה:

במד"ר (סוף פ' ל"א) מהוץ לפרוכת העדות באוה"מ יערוך אמר ראב"ש בזכות יערוך תנצלו מן כי ערוך מאתמול תפתה. ויש לפרש עפ"י מה שאמרו ז"ל (יומא כ"ד): הדלקה לאו עבודה היא אלא סידור הנרות הנאמר בלשון הערכה היא עבודה. ובא לרמוז שעיקר המתבקש מהאדם הוא הערכת הלב והכנתו ולא עצם הקרבן. והנה בזה"ק (ח"ג קעח.) כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול. היינו שמי שיש בו דעת לידע המתבקש ממנו ועושה חשבון עם נפשו כמה הוא רחוק מהגדרש והוא ממארי דחושבנא לא נמצא בשאול. כי השאול נקרא צלמות ולא סדרים. והוא היפוך דעת וחשבון, כי צלמות הוא חשכת השכל והלב. ולא סדרים הוא היפוך חשבון. ובודאי הפירוש אף שאיננו צדיק גמור דצדיק גמור מקמ"ל. אלא ודאי כוונתו לאיש המשתדל ועושה חשבון עם נפשו באשר רוצה עכ"פ להיטיב מעשיו [כי מרגיש שאיננו כפי המבוקש. כי מי שאין בו דעת לעולם חושב שעוד עושה לפניו משורת הדין]. וכפי ששמעתי מכ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה שמי שתשוקתו תורה ומצוות אי אפשר שיהי בגיהנם. ואם ירד שמה תיכף יפרח משם כחץ מקשת. שלמקום שיש לאדם תשוקה בחייו נמשך אחר מותו. עכ"ד. והסימן להתשוקה

ע. הלכה וקצו"ל

היא כשיודע עד כמה הוא רחוק מהגדרש. וע"כ עריכת נרות המנורה שרומזת להערכת הלב לדברי קדושה והיינו ע"י חשבון הנפש להיטיב מעשיו. זה מציל מעריכתו של גיהנם שהוא צלמות ולא סדרים. ע"כ אינה סובלת מי שיש בו דעת וחשבון: **והנה** משונה מצות הנרות מכל המצוות שאין בה אלא עריכת הלב. וקטורת היא עצם הקישור הנסתר זה מזה. וזה מזה. **10** שלעומת שאדם הוא מקושר יכול להעריך את לבבו. וזה הוא מאמרם ז"ל (פסחים נ"ט.) בעידן הדלקה תהא מקטר קטורת. וכן נמי להיפוך. לעומת שמעריך את לבבו יכול לבוא לידי קישור וזה למ"ד בקטורת מפטיק להו כדי שיהא נרות קודם הקישור ולאחר הקישור וסוף דבר הוא נרות לעמוד בהכנה כענין (תהלים ק"ג כ) עושי דברו לשמוע בקול דברו: **והנה** במד"ר (פ' ל"ב) וישמע ה' את קול דבריכם בדרככם אלי ויאמר ה' אלי וגו' הטיבו כל אשר דברו. ר' חייא בר אדא ובר קפרא חד אמר הטבה כהטבת הנרות וחד אמר הטבה כהטבת הקטורת. ויובן לפי הנ"ל שהטבת הנרות רומזת לעריכת לב האדם והכנתו. והנה ישראל שלא בקשו

g

לשמוע עוד הדברות מהש"י והש"י הודה לדבריהם. מוכרח שהיתה בזה כוונה טובה נעלמת שלא היתה נגלית אלא ליודע תעלומות. והיינו שהם הרגישו שנתבקשה מהם הערכת הלב. וע"כ אף שבדאי התועלת הנגלה היא בדברות של הקב"ה בעצמו כמאמר הכתוב באור פני מלך חיים ובפרדר"א שבשביל הדברות זכו למה שלא זכו דור אחר מ"מ הם לא השיגו על תועלתם אלא למלא את הגדרש. והשכילו שאי אפשר להם להכין לבבם כ"כ שתהי' קרוי' הכנת הלב לעומת מעלת הדברות מפי הקב"ה וכבש"ס יבמות (ק"ה:) וכי משה הי' הגון ללמוד תורה מפי הגבורה. ואם משרע"ה לא הי' הגון מי הוא שיהי' הגון. על כן הי' נוחא להם יותר לשמוע מפי משרע"ה למען תהי' נקראת הערכתם הערכה. ומר סבר כהטבת הקטורת שעשו שאי אפשר להם להתקשר אל הדברות מחמת גודל הפחד. אדרבה וירא העם ויגועו **20** ויעמדו מרחוק. ע"כ רצו יותר שהדברות יהיו באמצעות משרע"ה כדי שתהי' היכולת להתקשר בדברות. ובין לדברי מר ובין לדברי מר היתה כוונה טובה נעלמת שהיתה נרצית בעיני יודע תעלומות:

? ישיב ה' וסדרה

10

שנת תרפ"ב

במד"ר (פ' כ"ו) הה"ד יראת ה' טהורה עומדת לעד, א"ר לוי מיראה שנתירא אהרן מלפני הקב"ה זכה וניתנה לו הפרשה הזו שאינה זזה ממנו ולא מבניו ולא מבני בניו עד סוף כל הדורות: **נראה** לפרש עפ"י מאמר כ"ק אבי אדומ"ר זצלה"ה כי לעומת שאדם עומד מרחוק וירא לגשת מחמת יראת ה', באותה מדה כחות החיצונים עומדים מרחוק ממנו ומתיראים **10** לקרב אליו. עכ"ד. וזה יש לומר טעם אזהרת כהנים מטומאת המת. שמדתו של כהן בזכות היראה של אהרן כמו שפירש המת"כ שלא רצה לשמש בכהונה גדולה מפני מוראו ובושת פנים. זכה שכחות החיצונים מתרחקים ממנו. וכמו שטבע ישראל מתעלה מטבע זולתו כאמרם ז"ל (סנהדרין ל"ז.) התורה העידה עלינו סוגה בשושנים. כן נמי טבע הכהנים מתעלה מטבע ישראל בערך זה. שבשניהם כתיב לשון הבדלה. ויען שאין אלו מכירין **20** בטבעם של אלו אין הדבר נרגש. אך באמצעות טומאת מת שבזה"ק שכל ענין מיתה הוא שבאין בזה שהגיע זמנו להפטר מן העולם כחות הטומאה. והנשמה אינה יכולה לסבול

ה. הלכה א. 10

ומסתלקת. עכ"ד. אף שבכל מקום הטומאה בורחת מפני הקדושה בסוד (בראשית ט"ז) מפני שרי גברתי אנכי בורחת. אך מפני חטאו של אדמ"ר שנטה אחר עצתו ודעתו של נחש. העונש לעומתו ענין מיתה שכחות הנפש ביכולתן לדבק בו בעוד נשמתו בקרבו. וע"כ באמצעות טומאת מת יש יכולת לשאר כחות הטומאה שהיו מרוחקים מן הכהן לבוא ולדבק בו. וע"כ מחמת היראה שנתירא אהרן נסתעף **10** שכחות חיצונים מרוחקים מן הכהן. זכה לשמור ענין זה ולהזהר מטומאת מת: **ובזה** יש לפרש מאמר המדרש ב' פרשיות הכתיב לנו משה בתורה והן טהורות וכו'. והיינו שמירת הטהרה שלא ידבקו כחות החיצונים במקום שאין ראוי להם. ואיזו זו פרה אדומה ופרשת המת. שבשניהם ענין זה. שבפרה אדומה איתא במדרש (במדב"ר פ' י"ט.) מוין עלי' והיא בורחת ופרשת המת כנ"ל: **ויש** לומר שמענין זה הוא שבת אותיות בשת. **20** שבאותה מדה שיש לאדם בושת מקדושת שבת לעומתה כחות החיצונים מתרחקין ונעשה ראוי שתהיה שבת קולטתו. ויש לומר שזה בחי' שמור זה בחי' זכור. וכל שישנו בשמירה ישנו בזכירה: